

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istoria

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

VIII. De Herodis adversus infantes crudelitate, & qualem exitum vitae is habuerit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

fitum est. Lege siquidem Mosis inter diversæ tribus homines erant vetita connubia. Uni enim ex eodem populo eademque gente mulier nubere precipitur, ne fors patrimonii in aliam tribum transferatur. Et de his quidem hæcenus.

νόμον ἔδωκεν ἑτέραις Ἰπμίνωδς φυλαίς ἐν γὰρ τῶν ἐπιτῆ αὐτῆ δῆμικαὶ καὶ πατριάς τῆ αὐτῆς ζευγῶδς πρὸς γάμον ὡρακελεύετα, ὡς αὐτὸν μὴ ὡρακελεύετο τοῦ γῆρας ὁ κληροδοτοφυλῆς Ἰπμίνωδς. ὡδὲ μὲν οὖν καὶ ταῦτα ἐχέτω.

CAPUT VIII.

De Herodis adversus infantes crudelitate, & qualem in exitum vita habuerit.

Confer cum hoc capite cap. 12. 13. 14. 15. lib. 1. Niceph

CHRISTO igitur secundum Prophetarum oracula in Bethleem Judææ nato iis quibus supra dixi temporibus, Herodes cum Magi quidam ex Oriente venientes ipsum interrogassent ubinam natus esset Rex Judæorum: quippe stellam ejus sibi conspectam aiebant, hancque tanti itineris sibi causam fuisse, quodd illum utpote DEUM adorare omnibus votis arderent: eare non mediocriter conturbatus quasi regnum ipsius in maximum discrimen esset adductum, percontatus est ex legis Doctoribus qui in sua gente erant, ubinam CHRISTUM natum iri expectarent: Postquam verò Michæ vaticinium comperit, qui in Bethleem nasciturum esse prædixerat, statim omnes pueros adhuc lactentes in Bethleem, & in conterminis locis à bimis usque ad recentissimè natos secundum tempus quod à Magis diligenter inquisiverat, uno edicto interfici jubet. JESUM quippe eadem cum æqualibus suis (ut erat verisimile) calamitate involvendum esse sperabat. Sed insidias Regis prævertit puer asportatus in Ægyptum à parentibus, quibus apparens Angelus rem omnem aperuerat. Et hæc quidem facer Evangelii sermo declarat. Jam verò operæ pretium fuerit spectare quæ merces sceleris in Christum & æquales ejus infantes admitti Herodem consecuta sit: & quo pacto è vestigio nulla mora interposita, adhuc supersititem ultio divina corripuit, adeo ut eorum qui post hanc vitam ipsum manebant, cruciatuum præludia quædam ostenderet. Et qualiter quidem regni sui, ut putabat, prosperitates domesticis calamitatibus sibi vicissim succedentibus obscuravit, uxore ac liberis, cæterisque partim propinquitate, partim amicitia sibi junctissimis nefariè trucidatis, ne numerando quidem nunc possum recensere: Cum omnem tragædiarum atrocitatem superet hujus

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

Περὶ τῆς ἱρώδου κατὰ τῶν παιδῶν ἐπιβουλῆς, καὶ οἷα μετῴληεν αὐτὸν κατὰ τὸν φθόνον.

ΑΛΛὰ γὰρ ἔχει ἔχρηθη Ἰπμίνωδς ταῖς ὡρακελεύσεσιν ἀκολούθως ἐν Βηθλεὲμ τῆς Γεδαιίας καὶ τοὺς δεδωμένους χρόνους, Ἡρώδης Ἰπμίνωδς τῆς ἀναβολῆς μάγων ἀνερωτήσας, ὅπῃ εἴη διαπυθανομένων ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῆς Γεδαιίας. ὡρακεύετα γὰρ αὐτὸν τὸν ἀσέρεα, καὶ τῆς τοσῆδε πορείας τῆς αἰπῆς αὐτοῖς γενόμενα, οἷα Θεῶ ὡρακεύετα τῆς τεχθέντι διασώσεως πεπονημένοις. ἔσμιχρῶς Ἰπμίνωδς πρὸς μάλιστὰ ἐκινδυνώσεως, ὡς γὰρ δὴ ὡρακεύετα, αὐτὰ τῆς δεικνῆς διακινῆσας, πυθόμενοι τῆς ὡρακεύετα τῆς ἐθνεί νομοδιασφάλων πρὸ τὸν Χεῖρῶν Ἰπμίνωδς ὡρακεύετα ὡρακεύετα. ὡς ἐγνωτὴν μισθῶν ὡρακεύετα ἐν Βηθλεὲμ ὡρακεύετα φωνῆσαν, ἐν ὡρακεύετα τῆς ὡρακεύετα ἐν τῇ Βηθλεὲμ ἔσσι τοῖς ὡρακεύετα αὐτῆς ἀπὸ διετῆς καὶ κατωτέρω παιδῶν καὶ τὸν ἀπικειμένον αὐτῶν χρόνον ὡρακεύετα τῆς μάγων, ἀναρεθλῶν ὡρακεύετα πάντως πρὸ τὸν Ἰπμίνωδς, ὡς γὰρ εἰκόσ, τῆς αὐτῆς τοῖς ὡρακεύετα συναπολαύσει συμφορῆς οἰόμενοι. φθάνει γὰρ μὲν τὴν Ἰπμίνωδς εἰς αἰγυπτιοῦ διακομισθεὶς ὁ παῖς, δι' Ἰπμίνωδς ἀγγελῶ τὸ μέλλον ὡρακεύετα ἀπὸ τῆς γενέων. ταῦτα μὲν οὖν καὶ ἱερά ἔσσι εὐαγγελίς διδάσκει γραφή. Ἄξιον δὲ Ἰπμίνωδς τῆς σιωπῆς ταπίχειρα τῆς Ἡρώδης καὶ ἔσσι Χεῖρῶν καὶ τῶν ὡρακεύετα ἀπὸ τὸλμῆς ὡς ὡρακεύετα μὴ ἔσσι σμιχρῶς ἀναβολῆς γὰρ Ἰπμίνωδς, ἡ θεία δεικνῆ ὡρακεύετα ἐτ' αὐτὸν πρὸς βίῳ μελετήσας, τὰ τῶν μὲν τῆς ἐνθεῶδὲ ἀπαλλαγῶν διαδεξομένων αὐτὸν Ἰπμίνωδς κινῶντα ὡρακεύετα. ὡς μὲν οὖν ἱερά καὶ τῆς βασιλείαν αὐτῶν νομιώσεως ἐπὶ πρῶτης, ταῖς καὶ τὸν οἶκον ἐπαλλήλους ἡμάρωσε συμφορῆς, γυναικὸς καὶ Ἰπμίνωδς καὶ τῶν λοιπῶν τῶν μάλιστὰ πρὸς γῆρας ἀνακαυώστων τε καὶ φιλότατων μισθῶν, ὡρακεύετα οἶον τῆς νῦν κατὰ λέγειν, πρῶτην ἀπασαν

ἅπασαν δραματηργίαν Ἰησοῦ Ἰησοῦς τὸ πε-
 εἰτέτων ὑποθέσεως, ἡ εἰς πλάτος ἐν ταῖς καθ'
 αὐτὸν ἰσορείαις, ὁ Ἰωσήπος διετήληθεν. ὡς δὲ ἄ-
 μαθητῶν ἔρωτησεν ἡμῶν καὶ τῶν ἄλλων νη-
 πίων Ἰησοῦν, θεήλατος αὐτὸν καταλαβῆσα
 μάστιξ εἰς θάνατον σιμήλασεν, ἐχέρον καὶ τῶν
 Φωνῶν ἔσυγγραφέως, ἐπακῆσαι καὶ λέξεν ἐν
 ἐπιτακτικῇ τῇ Ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας
 τὴν καταστροφὴν ἔκαὶ αὐτὸν βίβει, τῶν γρα-
 φῶν τὸν τρόπον. Ἡρώδης δὲ μαζόνως ἡ νόσος
 ἐνεπιχραίνετο, δίκην ὡν ἀθανομήτην ἐκπεσ-
 σοντοίς ἔθετο, πρὸς μὲν γὰρ μαλακὸν ἡ, ἐχ
 ὡς πολλὰ ὑποσημαῖνον τοῖς ἐπαφωμένοις
 τῶν φλόγων, ὅσην τῆς ἐν τῷ περὶ τὴν κά-
 κωσιν Ἰησοῦ δὲ δεσφῆ ἔδειξατο, πρὸς δὲ
 ἡμῶν ἐχέρον πρὸς τὴν ἐλκώσιν τῆν τε ἐντέ-
 ρων, ἐμαλίστα ἔκωλιν δεσφῆ ἀλγηδόνες καὶ
 φλέγμα ὑγρὸν περὶ τὰς πόδας καὶ διαυγές.
 ἀσπληνία δὲ καὶ περὶ τὸ ἦτρον κἀκωσιν ἡ νόσος
 μὴ καὶ ἔπειτα σφῆλις σκώληκας ἐμποῖσα,
 πνεύματός τε ὀρθία ἐλάσιν, καὶ αὐτὴ λίαν ἀνοή-
 αλγηδόν τε τὸ ἀποφορῆς καὶ τῶν πυκνῶν ἔα-
 ματος, ἐσπασμῶν τε περὶ πᾶν ἡμῶν μέρος, ἰ-
 χνῶν ἐχέρον ὑπομνητῆν περὶ τὴν ἐλκώσιν
 γοῦν ὑπὸ τῆν θειῶν καὶ οἷς ταῦτα περα-
 ποφθέρησεν, σοφία περὶ κείνους, ποιητῆν ἔπο-
 λῆ καὶ δυοσεῖς ταῦτων ὁ θεὸς εἰς πρῶτον θεῶν
 ἀσπῆ βασιλέως. ταῦτα μὲν οὖν ἐν τῇ δι-
 λωθείσῃ γραφῇ ἀσπῆταιται ὁ περὶ τῆν
 μὲν καὶ ἐν τῇ δευτέρῃ δὲ τῆν ἰσορείων τὰ
 ἀσπῆταιται περὶ τὰ αὐτὰ ἀσπῆταιται, ὡς δὲ
 πῶς γραφῶν ἐνθεν αὐτὰ τὸ σῶμα πᾶν ἡ νόσος
 διαλαβῆσα, ποικίλοις πάθεσιν ἐμελεῖ. πυ-
 ρετός μὲν γὰρ ἡ χλιαρός, κνησμός δ' ἀφόρη-
 τος τῆς Ἰησοῦ ὄλης, καὶ κῶλιν συνεχῆς
 ἀλγηδόνες. περὶ τε τὰς πόδας ὡς ὑδρωπιῶντος
 οἰδημάτω. ἔπειτα φλεμονή, καὶ αἰδοίς ση-
 πεδῶν σκώληκας ἤρνωσα. περὶ τῶν ὀρθό-
 πνοια, καὶ δυοπνοια, ἐσπασμοὶ ἀπάντων τῶν
 μελῶν ὡς τε τῶν Ἰησοῦ ὄλης, ποιητῆν ἐναυτὰ
 νοσήματα λέγειν. ὁ δὲ παλαιῶν ἰσχυροῖς πά-
 θεσιν, ὅμως ἔτι ἀντεῖχετο, Ἰησοῦν τε ἡλ-
 πιζε, ἐπερὶ τῆς ἐπενοῖας, διαβάς γενεὴν τὸν ἰορ-
 δάνην, τοῖς κατὰ καλλιερῶν θερμοῖς ἐχέτο.
 ταῦτα ἔξεσι μὲν εἰς τὴν ἀσφαλτῆν λίμ-
 νην. ὑπὸ γλυκῆν δὲ εἰς καὶ ποπμα, δόξαν
 ὅτι ἐλάθη τοῖς ἰατροῖς, ἐλαίω θερμοῦ πᾶν

A argumenti tractatio, quod Iosephus in
 Antiquitatum libris uberrime est exse-
 cutus. Qualiter verò post insidias ad-
 versus Servatorem reliquosque infan-
 tes comparatas, statim immisso cælitus
 morbo quasi verbere ad mortem ada-
 ctus est, non alienum fuerit ex ipso
 Scriptore cognoscere, qui in septimo
 Antiquitatum libro Herodis exitum
 refert his verbis: Herodem porro, in-
 quit, morbi vis acrius indies exagitabat,
 DEO pœnas scelerum illius exigente.
 Ignis quidam erat lentus qui non tan-
 tum cutem contrectantibus ardorem
 nuntiabat, quantum intus viscera de-
 pascebatur. Ingens præterea aviditas
 accipiendi cibi, cui denegare quid-
 quam non licebat. Scatebant ulceribus
 intestina: & acerbissimis coli doloribus
 cruciabatur. Pedes humore pellucido
 distenti, eademque circa ventriculum
 mali labes erat. Ipsa quoque genitalia
 putrefacta vermiculis scaturiebant. Ac-
 cedebat anhelitus contentio, tum ob
 foetorem tum ob nimiam crebritatem
 molestissima. Denique convulsiones per
 universa propemodum membra, insu-
 perabile ipsi robur addebant. Aiebant
 porro divini & qui in huiusmodi vatici-
 nandi scientia studium suum collocave-
 rant, hanc multiplicis impietatis pœ-
 nam Deum à Rege exposcere. Hæc
 sunt quæ in supradicto libro Scriptor
 jam à nobis laudatus commemorat. In
 secundo autem libro belli Judaici ea-
 dem de illo tradit his verbis: Posthæc,
 inquit, morbi vis per universum ejus
 corpus diffusa, diversi generis dolori-
 bus distrahere illud cepit. Febris qua-
 dam erat tepidior; pruritus per univer-
 sam cuticulam intolerabilis; coli quo-
 que dolores continui. Circa pedes tu-
 mor quasi aqua intercute laborantis. Ad
 hæc inflatio ventriculi, & genitalium
 vermibus scatentium tabes. Postremò
 contentior anhelitus, & respirandi diffi-
 cultas, & membrorum omnium convul-
 sio hominem cruciabat: adeò ut harioli
 huiusmodi morbum pœnam esse dice-
 rent cælitus irrogatam. At ille tametsi
 cum tot morborum generibus luctare-
 tur, spem tamen adhuc vitæ retinens,
 remedia excogitabat. Itaque trajecto
 Jordane, aquis calidis quæ juxta Calli-
 rhoem sunt, usus est. Hæc influunt qui-
 dem in Asphaltitem lacum, sed adeò
 dulces sunt, ut etiam potui commodæ
 sint. Ibi cum medicis visum esset ut te-
 pente oleo foveretur, demissus in foliū
 D

plenum olei, toto corpore aded resolutus est, ut etiam oculi instar hominis mortui revolverentur. Deinde ministrorum tumultuantium clamore excitatus, ad se quidem rediit. Ceterum spe salutis in posterum abjecta, quinquaginta drachmas militibus viritum, ducibus verò & amicis magnam pecuniæ vim distribui iussit. Inde Hierichuntem reversus est: jamque atrebile correptus, & ipsi quodammodo morti minitans, teterrimum facinus perpetrare statuit. Etenim illustrissimos quosque totius Judææ viros ex singulis vicis collectos, in Hippodromo concludi præcepit. Tum accersita Salome viroque ejus Alexandro: Novi, inquit, Judæos morte mea exultaturos. Sed lugeri aliorum causa, & illustres exsequias consequi possum, dummodò meis mandatis obsequi velitis. Hos viros quos custodiæ mandavi, simulatque animam exhalavero militibus circumdatos, omnes interficite quò & universa Judæa & singule domus vel invitæ mea morte illachrymentur. Et paulò post. Rursus, inquit, cum partim inedia, partim tussis violentia cruciaretur, victus doloribus fatum antevertere statuit. Sumpto igitur pomo, cultellum poposcit. Solitus enim erat, poma manu suâ incisa comedere. Tum circumspiciens ne quis esset qui impediret, tanquam se percussurus dextram levavit. Postremò idem Scriptor narrat, quo pacto paulò ante exitum vitæ proprium filium, post duos quos jam ante necaverat impiè iussit occidi, atque ita demùm non sine maximis cruciatibus animam efflavit. Hujusmodi exitum vitæ habuit Herodes, merita perpeffus supplicia pro scelere quod adversus infantes Bethleemitas admisserat, dum Servatori nostro insidias compararet. Postcujus interitum Angelus Josepho etiam tum in Ægypto moranti in somnis apparens, eum in Judæam redire unà cum puero & matre præcepit, mortuos nuntians, qui puerum è medio tollere cupiebant. Quibus hæc Evangelista subjungit. Audiens autem quòd Archelaus regnaret in Judæa pro Herode patre suo, timuit illò ire. Et admonitus in somnis fecerit in partes Galilææ.

A ἀναβάλλω τὸ σῶμα χαλαρῶν εἰς ἐλαίᾳ πληρῆ πύελον, ἐκλύει τὰς ὀφθαλμοὺς καὶ ὡς τεθνεὺς ἀνεστρέφει. θορύβου δὲ τῶν θεραπόντων ἤμορμυς, πρὸς μὲν τὴν κερυγὴν ἀνένεικεν. εἰς δὲ τὸ λοιπὸν δόπογνῆς τὴν σωτηρίαν, τοῖς τε στρατιώταις ἀνά δραχμάς πεντήκοντα ἐπέδωκε διανεῖμαι, καὶ πολλὰ χεῖματα τοῖς ἡγεμόσι ἐ τοῖς φίλοις. αὐτὸς δ' ἕως πρέφας, εἰς ἰερευχομῶτα ᾤδαγίνετα, μελαγχολῶν ἦδη, ἐ μονοεχὶ ἀπὸ τῆς θανάτου ἀπειλῶν, προσέκοψεν εἰς Ἰππόδωμον ἀθεμίτε πρᾶξεως. τὰς γὰρ ἑκάστης κώμης Ἰπποσύμους ἀνδρας ἐξ ὅλης Ἰουδαίας σωμασαγῶν, εἰς τὸν καλέμνον ἰππόδρομον ἐπέδωκε συλλεῖσαι. ᾤδα καλεσάμενος ἡ Σαλώμην τὴν ἀδελφὴν ἐ τὸν ἀνδρα ταύτης Ἀλέξανδρον οἶδα, ἔφη, Ἰουδαίᾳς τὴν ἐμὸν ἑορτάσοντας θάνατον. δυνάμει δὲ πεντήκωθι δι' ἑτέρων ἐ λαμπρὸν Ἰππιδάφιον χρῆν, ἀν' ὑμεῖς ἐβελήσθητε ταῖς ἐμαῖς ἐντολαῖς ὑπαγεῖν. τὰς δὲ τὰς φρερεμύρας ἀνδρας, ἐπειδὴν ἐκπιδύσω, τάχιστα κτεῖνατε ᾤδα ἰησαντες τὰς στρατιώτας, ἵνα πᾶσα ἡ Ἰουδαία ἐ πᾶς οἰκῶ, καὶ ἀκων ἐπ' ἐμοὶ δακρύσει. καὶ μὲν βραχέα φησὶν αὐτῆς δε, ἐ γὰρ ὀνδεία προφῆς καὶ βηχι πασσωμῶδε διετενεῖ. τῶν ἀλγυδόνων ἠήθηεις, φθάσαι τὴν ἑμαρμύρην ἐπεδῶλετο. λαβῶν δὲ μῆλον, ἠήθησε καὶ μαχαίρειον εἰῶθει γὰρ δόποτέμων ἐδίδην. ἐπειτα ᾤδα ἰησας μὴ πρὸς ὁ κωλύων αὐτὸν εἶη, ἐπήρε τὴν δεξιαν ὡς πλῆξων ἑαυτὸν. Ἰππὶ ἡ τέτοις ὁ αὐτὸς ἰσορεῖ συγγραφεύς, ἕτερον ἀπὸ γνήσιον παῖδα ᾤδα τῆς ἐχάτης ἔβίε τελευτῆς, τρίτον ἐπὶ δυσὶν ἠδη ᾤδα ἰηρημύροις δι' ἐπιτάξεως ἀνελόνη, ᾤδα χεῖμα τὴν ζωνὴν ἐμὴν σμικρων ἀλγυδόνων δόπορρῆξαι. καὶ τοῖς τ' μὲν τ' πέραις τ' Ἡρώδης γέγονε τελευτῆς, ποιῶν δικαίαν ἐπίσαντο ὡν ἀμφοὶ τὴν Βηθλεεμ ἀνείλε παίδων, τῆς τ' ἐ ζωτῆρ' ἡμῶν ἐπιβελῆς ἕνεκα. μεθ' ἡν ἀγγελῶν ὄναρ ἐπισας ἐν Αἰγύπτῳ διατεῖθοντι τῶ Ἰωσήφ, ἀπᾤραμι ἅμα τῶ παιδὶ ἐ τῆ τέταρτη ἐπὶ τῶ Ἰουδαίαν ᾤδα κτενεῖται, τεθνηκεία μὲν τὰς ἀναζητουῦσας τὴν ψυχὴν τ' ἐ παιδὶς. τέτοις δ' ὁ Ἐυαγγελιστῆς ἐπιφέρει λέγων ἀκῆσας δ' ὅτι Ἀρχελαος βασιλευεῖ τῆς Ἰουδαίας ἀπὸ Ἡρώδης πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν. χεῖμα μὲν δὲ καὶ ὄναρ, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας.